

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxviième ANNÉE

1 Septembre 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca
İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 328

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nushâ) Türkiye
için: 2 1,2, Ala kağıdı

5 liradır.

ADRES

Cıgaloğlu'nda İctihad Evi

Tarihî Te'sisi

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Eylül 1931

mayarak, onların hakikî ve müşrerek maksatlarını aramak lâzımdır.)

Kanunun bu sarîh hükümleri karşısında hakiki maksatları arayarak ona göre hüküm vermek Türk Hâkimlerini alâkadar ettiği gibi

bu çirkin maksatlara alet olan Noterler hakkında takibatta bulunmak ta Cümhuriyet Müddei umumilerine terettüp eden bir vazifedir.

İrfan Emin

DÜNYANIN YENİ KHUDAVENDLERİ

Amerika hegemoniasi

Geçen sayıdan maba'd

« Terekkinin ilk kanunu dünyadan, haki-katla karşı karşıya gelmesini talep eder. Aynı derecede aşikârdır ki, şimdiye kadar beşerî umuri akl ve şu'ur idare etmiş değildir. Ced-danî khudgâmlık sevki tabi'isi izale edilmiş olmakdan pek uzaktır. Bedkhahlık kuvvetleri son derecede zi hükümdürler. »

Aynı khatib, teslihat tahdîdinin yalnız Avrupa için faydalı olduğunu söylüyor :

« Yalnız bütün diğer milletler için mevcut 'ayni sebeble sulhu temenni etmeyiz. Sulhu yalnız hak olduğu için değil, harbin terakki-mize engel olduğu için de Sulhu temenni ederiz. Dünyada, her tarafda menfa'atlarımız bir halde-dir ki nerede olursa olsun zuhur eden bir kavğa bizi 'azim bir derecede izar eder. Eğer cihan harbine girmeseydik, ihracatımızla ba'zı me-nafi' te'min etmiş olmamıza rağmen, niha'î galib kim olursa olsun zararlarımız pek büyük olurdu. »

Bu beyanat Muttehide'i Amerikanın son harbde neden i'tilaf Devletlerine iltihak etti-ğini açıkca izah eder. Biz onun, Hak ve Hur-riyet tevsif olunan latin mucarredatını muda-fa'a etmek için, cihan harbine girmiş olduğuna; safdilâne, ka'il olmuşduk. Hakikati halde Ame-rika, muharib iki taraftan hangisinin yanına gece-geçinitede bir lahza tereddüd etti. Nihayetde i'tilaf grubuna iltihak etmiş olması mahza menfa'atleri, kendisine bu intihabi emr etmiş olmasındandır. Bizzat Re'isi Cumhur Coolidge in teslim ettiği veçh ile Amerika girmeye mecbur olduğu bir harbe girmiştir. Fakat

'ayni Devlet reculunun, nutkunun bir kısmında harbden ancak pek az istifade ettiğini te'min etmekde haksızdır.

Bu gün artık kendisini tekyid etmeyen mesarif mukabilinde, şimdiye kadar ehemmi-yetsiz bir « Milice » [ya'ni gönüllü millî ordu] tarafından nakıs bir suretde himaye olu-nau Mexique ve ba husus, fazla'î nufu-sunu üzerine boşaltmak isteyen Japonya nın da'ima tehdid ettiği bu sanayi'kârlar ve tacirler kavmi birden bire bahriyyesile ve or-dusile dünyanın birinci Devleti askeriyyysi oldu.

Vaktile pek ziyade korkduğu Japonya şimdi ona küçük bir düşmen görünmekdedir.

Mexique in mu'azzam petrol servetlerini zabt etmek için Amerikanın, elini uzatmakdan başka bir yapacağı yoktur.

Amerika cihana, khudavendce söylüyor, her kes ondan korkduğu halde o kimseden korkmıyor.

Munhasiren ticarî nokta'î nazardan bakıla-rak ve cihanşumul fa'ikiyyete ticarî bir kıy-met nazarile bakılarak, Muttehide'i Amerika Devletleri, böyle bir fa'ikiyyet iktisabile 'azim olduğu kadar gayri melhuz bir kâr elde et-diklerini söyliyebilirler.

Avrupa, bil'aks harb yüzünden harab oldu. Fransanın en zengin vilâyetlerinde taş taş üstünde kalmadı ve Fransa bu gün istikrazlarla yaşamaktadır. Ticarî nokta'î nazardan, kendi-sine borclu bulunduğu fakat isti'mali, bu büyük memleketin şevketini yaratmaya yaramış olan mebahîgi Amerikaya te'diye etmek icab edecek olsa Fransanın bu harabiyyeti daha ziyade tam olacaktır.

Nufuzu nazar sahibi bir fransız Devlet re - culu, **Tardieu**, atideki satırlarda, pek musib bir surette iki kıt'a'i berriyyeyi birbirinden ayıran farkları göstermiştir :

Kansız kalmış ve fakirleşmiş olan ve mu - vakkat bir muvazene arayan eski dünya [Avrupa] yeni dünya [Amerika] dan, bir zıd haller girdabile ayrılmıştır... Avrupa'nın bütün gayb etdiğini Amerika kazanmıştır.

Harb, Amerikaya harbe girmeden evvel harb içinde bulunduğu esnada ve harbdan çıkdıktan sonra faydalı oldu. Harb sayesinde şevketini bir mislinden daha ziyade artırdı ve yeni bir imparatorluğun temellerini aldı. Harb sayesinde Sulhün mes'ud zamanlarında sena olunan refahı, terekkesini Avrupanın sefaleti karşısına çıkardı.

İstihsal kabiliyyeti, istihsale muvazî bir hareketle artmaktadır.

Bir hafta zarfında çalışma sa'atleri mecmu'u azalıyor, gündelikler artıyor ve bu artma fi'atların artmasına tekaddum ediyor... Her iki kıt'a'i berriyye arasında 'azim nisbetsizlik var.. Mizaclar şiddetle his olunuyor. Avrupa za'ifler gibi bi huzurdur, endişelidir, Amerika kuvvetliler gibi dik başlıdır. İctima'i cıdaller sükûnet kesb ediyor. Milyonlarla işçiler, dehalari refahlarını vücade getirmiş olan batronlarına i'timad ediyorlar. Bütün Avrupada terakki ettiği bu sa'atda, « Socialisme », Amerikada en geri bir mevki' işgal ediyor. »

Muttehede'i Amerikanın mudir prensipleri, büyük Cumhuriyyeti, dünyanın birinci siyasî Devleti mertebesine çıkardığından küvvet hissinin nihayetde da'ima doğurduğu hegemonie temayulu bundan netice olarak hasıl oldu.

Fakat bir millet için hegemonie nin niha'i 'akibeti bu « hegemonie » nin kurbanı olan akvamın bu hegemonie sahibi millet aleyhinde ittihad etmesidir.

Japonya, İngiltere, Fransa, Almanya bunun ayrı ayrı tecrübesini gördüler. Muttehede,i Amerika dahi bunun tecrübesini bir gün muhakak görecektir. Onların her gün daha mute'ararız olan « Imperialisme » leri bu gün eski kıt-

'a'i berriyyeyi şikak halinde tutan derin rekabetlere ve kadim kiplere rağmen belki Muttehede'i Avrupanın müşkil teşekkülüne yardım edecektir.

Bu gün Muttehede'i Amerikanın siyasetini idare eden ve 'azemetinin temeli olan princip - leri, Re'isi Cumhur M. Hoover, bir yazısında meydana koymuştur, bunun hulasasını M. Firmin Roz'un kitabından[1] iktibas ediyorum:

Dr. G. Le Bon

ŞİİR

İLK YAĞMURLAR

Biz artık göle düşen yaprakların sesiyiz ;
Kül rengi şokakların siyah bir gölgesiyyiz ;
Üstümüze son bahar düşüyor saçaklardan .

Sanki bir dul ağlayor penceresinden bize ;
Bir mevsimin enkazı doldu ceplerimize :
Bir iki kuru yaprak, bir de kırık yelkovan ..

Nasıl bir hastalığın ölüm kokarsa sonu ;
Biz de ıslak dalların hissettik kokusunu ;
Gözleri yaşlı sandık pırıldayan camları .

İçimizde açıldı bir uçuşumun dabi ;
Başımızı eyerek kuyudan gelir gibi ;
Kalbimizi dinledik son bahar akşamları .

Geçerken kirletiyor gölğemiz ıssız yolu ;
Mezarları gezenler gibi içimiz dolu ;
Rüzgâr, sıra söğütler gibi, inletir bizi .

Neden böyle hıçkırmak serde bu gençlik varken!
Haydi sudan parmaklar yüzümüzü okşarken,
Yollarda yıkayalım kirlenen gölğemizi ...

Dijon : 929 Sabri Es'ad .

[1] Firmin Roz'un **Energie améri - caine** adlı kitabını okuyun Dr.Gustave Le Bon bu fıkrayı oradan alıyor.

İctihad